

Zittingsdocument

B9-0422/2022

28.9.2022

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van verklaringen van de Raad en de Commissie

ingediend overeenkomstig artikel 132, lid 2, van het Reglement

over de reactie van de EU op de stijgende energieprijzen in Europa
(2022/2830(RSP))

Martina Dlabajová, Stéphanie Yon-Courtin
namens de Renew-Fractie

B9-0422/2022

Resolutie van het Europees Parlement over de reactie van de EU op de stijgende energieprijzen in Europa (2022/2830(RSP))

Het Europees Parlement,

- gezien zijn resolutie van 28 november 2019 over de noodsituatie op het gebied van klimaat en milieu¹,
- gezien de mededeling van de Commissie van 11 december 2019 getiteld “De Europese Green Deal” (COM(2019)0640) en de resolutie van het Parlement van 15 januari 2020 daarover²,
- gezien Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 401/2009 en Verordening (EU) 2018/1999 (“Europese klimaatwet”)³,
- gezien de Europese pijler van sociale rechten, in het bijzonder beginsel 20 over de toegang tot essentiële diensten,
- gezien het Raamverdrag van de VN inzake klimaatverandering en met name de Overeenkomst van Parijs van 2015, die op 4 november 2016 in werking is getreden,
- gezien de mededeling van de Commissie van 13 oktober 2021 getiteld “De stijgende energieprijzen aanpakken: een toolbox met initiatieven en steunmaatregelen” (COM(2021)0660),
- gezien de mededeling van de Commissie van 8 maart 2022 getiteld “REPowerEU: een gemeenschappelijk Europees optreden voor betaalbaardere, veiligere en duurzamere energie” (COM(2022)0108),
- gezien de conclusies van de top van de Europese Raad op 24 en 25 maart 2022,
- gezien de mededeling van de Commissie van 18 mei 2022 over het REPowerEU-plan (COM(2022)0230),
- gezien het voorstel van de Commissie voor een verordening van de Raad betreffende een noodinterventie in verband met de hoge energieprijzen (COM(2022)0473),
- gezien Verordening (EU) 2022/1032 van het Europees Parlement en de Raad van 29 juni 2022 tot wijziging van Verordeningen (EU) 2017/1938 en (EG) nr. 715/2009

¹ PB C 232 van 16.6.2021, blz. 28.

² PB C 270 van 7.7.2021, blz. 2.

³ PB L 243 van 9.7.2021, blz. 1.

- wat betreft gasopslag (verordening inzake veiligstelling van de gaslevering)⁴,
- gezien het “winterpakket” van de Commissie, dat bestaat uit landverslagen over de algemene economische en sociale ontwikkelingen in elke lidstaat,
 - gezien het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende energie-efficiëntie (herschikking) (COM(2021)0558),
 - gezien zijn resolutie van 21 oktober 2021 over richtsnoeren inzake staatssteun op het gebied van klimaat, energie en milieu (CEEAG)⁵,
 - gezien artikel 132, lid 2, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat de gas- en elektriciteitsprijzen in 2022 recordhoogten hebben bereikt en na de Russische invasie van Oekraïne nog verder zijn gestegen;
- B. overwegende dat de energieprijzen naar verwachting hoog zullen blijven als gevolg van de onzekerheid op de markt nadat Rusland zijn gasuitvoer naar Europa als wapen is gaan inzetten;
- C. overwegende dat de extreme weersomstandigheden hebben bijgedragen aan de energieschaarste en de hoge energieprijzen, die zwaar wegen op consumenten en industrie en het economisch herstel afremmen;
- D. overwegende dat de dramatische stijging van de elektriciteitsprijzen druk uitoefent op huishoudens, talrijke Europese burgers, in het bijzonder die welke in armoede dreigen te vervallen en tot kwetsbare groepen behoren, niet-gouvernementele organisaties, kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en de industrie, en bredere sociale en economische schade dreigt te veroorzaken;
- E. overwegende dat uit de beoordeling door het Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energieregulators van de opzet van de Europese groothandelsmarkt voor elektriciteit is gebleken dat grensoverschrijdende handel in 2021 34 miljard EUR aan voordelen voor de consument heeft opgeleverd en de volatiliteit van de prijs heeft helpen afvlakken, en dat deze handel de voorzieningszekerheid van elke lidstaat en de veerkracht tegen prijsschokken vergroot;
- F. overwegende dat meer dan 50 miljoen huishoudens in de EU reeds te maken hebben met energiearmoede en dat deze grote uitdaging door de huidige energiecrisis nog zal worden verergerd, waardoor de toegang tot basisbehoeften, zorg, onderwijs en gezondheidszorg, in het bijzonder voor kinderen en jongeren, kleiner kan worden;
- G. overwegende dat het besparen en verminderen van energie een betaalbare, veilige en schone optie is om de EU minder afhankelijk te maken van de invoer van fossiele brandstoffen uit Rusland; overwegende dat de lidstaten van de EU slechts 0,8 % van hun eindenergieverbruik besparen;

⁴ PB L 173 van 30.6.2022, blz. 17.

⁵ PB C 184 van 5.5.2022, blz. 163.

1. is ingenomen met het voorstel van de Commissie voor een verordening van de Raad betreffende een noodinterventie in verband met de hoge energieprijzen; onderstreept dat het, gezien de kritieke situatie, van het grootste belang is een Europees beschermingsmechanisme op energiegebied op te zetten dat de Europese burgers, met name de huishoudens met de laagste inkomens, en kmo's beschermt en voorbereidt op de toekomst door middel van verscheidene acties op korte en middellange termijn;
2. is van mening dat onverhoopte winsten ten goede moeten komen aan consumenten en bedrijven, met name aan kwetsbare huishoudens en kmo's; onderstreept dat deze heroriëntatie van tijdelijke aard moet zijn en gepaard moet gaan met grootschalige innovatie en investeringen in hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie; roept de lidstaten op zich te richten op de meest kwetsbare huishoudens en kmo's met als doel de energie-efficiëntie te verbeteren, energiearmoede aan te pakken en de toegang tot essentiële diensten te waarborgen; verzoekt de Commissie richtsnoeren te verstrekken over de maatregelen en investeringen die de lidstaten moeten financieren om de meest kwetsbare huishoudens en kmo's te bereiken; onderstreept voorts dat deze solidariteitsbijdrage ook moet worden gebruikt voor de financiering van maatregelen ter vermindering van het energieverbruik en ter ondersteuning van de industrie, in plaats van huishoudens en bedrijven aan te zetten tot meer energieverbruik, waardoor de energie-autonomie van de Unie op langere termijn verder wordt versterkt; onderstreept het belang van de door de Commissie voorgestelde solidariteitsbijdrage om huishoudens en bedrijven te helpen het hoofd te bieden aan de stijgende energieprijzen;
3. verzoekt de lidstaten en de Commissie om meer voorlichtingscampagnes en andere acties waarover zij beschikken om burgers en bedrijven, met name kmo's, te informeren over hoe zij hun vraag naar energie kunnen beperken en hun energie-efficiëntie kunnen verbeteren; verzoekt de lidstaten een regeling uit te werken en in te voeren om meer stimulansen te bieden aan bedrijven, met name kmo's, en huishoudens om zich ertoe te verbinden hun verbruik verder te verminderen dan de nationale en Europese streefdoelen voor reductie; verzoekt de Commissie en de lidstaten de gevolgen van de hoge energieprijzen voor energie- en mobiliteitsarmoede in het oog te houden;
4. is van mening dat elk ingrijpen in de energiemarkt van tijdelijke en gerichte aard moet zijn en dat de fundamentele marktbeginselen en de integriteit van de interne markt niet in gevaar mogen worden gebracht; dringt er bovendien op aan dat alle maatregelen ter bestrijding van de energieprijzen crisis volledig verenigbaar moeten zijn met de klimaatdoelstellingen van de Unie op de lange termijn, met inbegrip van de Green Deal en het beginsel "geen ernstige afbreuk doen", en de open strategische autonomie van de EU moeten waarborgen door middel van een beoordeling van hun gevolgen voor onze afhankelijkheden in deze sector en de wijze waarop ze deze aanpakken ("soevereiniteitsfilter");
5. benadrukt dat een aanzienlijke vermindering van de vraag naar energie haalbaar is en een sleutelrol kan spelen bij het stabiel houden van de energieprijzen en tegelijkertijd kan bijdragen aan onze klimaatdoelstellingen; is ingenomen met het voorstel van de Commissie om een Europees kader in te voeren met een reductiedoelstelling van ten minste 5 % tijdens piekuren; herinnert eraan dat de goedkoopste energie de energie is die we niet produceren of verbruiken, en dat plannen om de vraag te verminderen niet alleen de EU op korte termijn zullen helpen, maar ons ook zullen helpen bij het

verwezenlijken van het “Fit for 55”-pakket en het uitvoeren van REPowerEU, met het oog op de klimaatverbintenis van de EU voor 2030 om de uitstoot van broeikasgassen met ten minste 55 % te verminderen; roept ertoe op om het beginsel “energie-efficiëntie eerst” strikter toe te passen en om op grote schaal energie-efficiëntie maatregelen te nemen die de volledige cyclus van primaire energie en opwekking tot eindverbruikers, waaronder de industrie, het bedrijfsleven en de burgers, omvatten; verzoekt de lidstaten om de doelstellingen inzake energie-efficiëntie en -besparing die het Parlement in zijn standpunt over de richtlijn energie-efficiëntie heeft vastgesteld, te evenaren en om nauwer samen te werken met de steden en hun ambitie om klimaatneutraal te worden;

6. benadrukt dat signalen van elektriciteitsprijzen in realtime een flexibelere vraag kunnen ontsluiten, waardoor de dure en gasintensieve piekbehoeften kunnen worden beperkt; roept de lidstaten derhalve op om de flexibiliteitsbehoeften van de elektriciteitssystemen in de EU beter te beheren door middel van verbeterde netten, regelbare elektriciteitsopwekking met lage emissie en diverse technologieën voor grootschalige energieopslag voor de korte en lange termijn, teneinde de vraag naar elektriciteit en gas vanuit de industrie tijdens piekuren te verminderen;
7. verzoekt de Commissie het Europees instrument voor tijdelijke steun om het risico op werkloosheid te beperken in een noodtoestand (SURE) te versterken, te verlengen en aan te passen om steun te verlenen aan werktijdverkortingsregelingen, het inkomen van werknemers en werknemers die tijdelijk worden ontslagen wegens de stijging van de energieprijzen; roept de Commissie op het SURE-mechanisme in te zetten als onderdeel van een breder Europees Energy Transition Investment Shield, waarbij tijdelijke vouchers met EU-label worden verstrekt waarmee huishoudens en kmo's micro-investeringen kunnen doen ter bestrijding van de energiearmoede en ter verbetering van de energie-efficiëntie;
8. roept de lidstaten op aandacht te besteden aan de gevolgen van de energiecrisis voor de energieprijzen, de inkomens van huishoudens, de gezondheid en het welzijn van de meest kwetsbare mensen en kwetsbare kmo's;
9. verzoekt de Commissie om samen met de lidstaten aanbevelingen op te stellen om de bestaande Europese actieplannen en strategieën op het gebied van huisvesting, toegang tot sociale basisbehoeften, bescherming van de sociale infrastructuur, cruciale gezondheidszorg en financiële bijstand aan bedrijven, met name kmo's, te actualiseren, teneinde te voorkomen dat kwetsbare bedrijven en kwetsbare Europeanen – mensen die in armoede dreigen te vervallen of in onzekere omstandigheden leven, kinderen, jongeren, minderheden, mensen met een handicap, alleenstaande ouders, vrouwen en anderen – hun leven verder ontwricht zien door de gevolgen van de energiecrisis;
10. benadrukt dat investeringen in flexibele opwekkingstechnologieën (bijv. vraagsturing en alle soorten opslagfaciliteiten) en de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen verder moeten worden gestimuleerd;
11. is ervan overtuigd dat de Europese energiemarkt de burgers en de industrie tot nu toe voordeel heeft opgeleverd, maar dat deze markt moet worden aangepast om hem te beschermen tegen misbruik en manipulatie door onbetrouwbare leveranciers uit derde landen, en tegen wereldwijde schokken en uitdagingen, waaronder het snelle herstel na

de pandemie, de dramatisch toegenomen mondiale vraag naar energiebronnen en de niet-nakoming van contractuele energieleveringsverplichtingen; benadrukt dat het van cruciaal belang is de energiemarkt efficiënter en concurrerender te maken en er tegelijkertijd voor te zorgen dat de Europese consument betaalbare en duurzamere keuzes kan maken, en dat dit ook geldt voor het versnellen van de groene transitie, het opvoeren van de inspanningen om hoge energie-efficiëntiedoelstellingen te halen, het op grote schaal inzetten van Europese hernieuwbare energiebronnen en het voltooiën van een echt onderling gekoppeld intelligent energienet;

12. roept op tot de vaststelling van duidelijke mijlpalen voor de EU op korte en middellange termijn, met als doel zo spoedig mogelijk en uiterlijk in 2027 volledig onafhankelijk te worden van Russische fossiele brandstoffen; roept de lidstaten op ten volle gebruik te maken van de mogelijkheden die het Europees platform voor de aankoop van energie biedt;
13. herinnert eraan dat het uit Rusland ingevoerde gas goed was voor 40 % van het totale gasverbruik in de EU in 2021; benadrukt dat het verminderen van de afhankelijkheid van Russisch gas een gecoördineerde en volgehouden beleidsinspanning in verschillende sectoren zal vergen, naast een krachtige internationale dialoog over energiemarkten en energiezekerheid; verzoekt de Commissie alle opties met betrekking tot de vaststelling van een prijsplafond voor de invoer van gas uit pijpleidingen, voornamelijk uit Rusland, te analyseren, met inbegrip van de mogelijke invoering van een prijsplafond voor de groothandel, om ervoor te zorgen dat de Europese burgers en kmo's de huidige energiecrisis het hoofd kunnen bieden, en verwelkomt in die geest het besluit van de Commissie om een taskforce op te richten om met derde landen over de gasprijzen te onderhandelen; steunt de voortdurende inspanningen van de Commissie om te zorgen voor alternatieve leveringen door betrouwbare partners en bondgenoten uit derde landen, en daarbij waakzaam en voorzichtig te blijven om de afhankelijkheid van het ene land niet te vervangen door een ander land of door een groep landen, en om de afhankelijkheid van gas niet te vervangen door een langdurige afhankelijkheid van vloeibaar aardgas; verzoekt de Commissie alle mogelijkheden te onderzoeken, ook op het gebied van het handelsbeleid, om met derde landen over energieprijzen te onderhandelen;
14. dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan de identificatie, focus en financiering van essentiële energie-infrastructuur te verbeteren, met bijzondere aandacht voor elektriciteitsnetten die EU-landen met elkaar verbinden en klaar zijn voor de invoering van hernieuwbare energiebronnen en de productie en het transport van groene waterstof;
15. onderstreept het belang van de solidariteit tussen de lidstaten en het belang van grensoverschrijdende projecten en waarschuwt tegen individuele maatregelen die leiden tot isolationisme en protectionisme, wat alleen maar zou resulteren in nog meer druk op de markten, hogere energieprijzen en mogelijke stroomonderbrekingen;
16. is ingenomen met de initiatieven van de Commissie, met name REPowerEU, de verordening inzake veiligstelling van de gaslevering en het winterpakket, die erop gericht zijn de druk op de energiemarkten te verminderen, de veerkracht van het energiesysteem van de EU te vergroten door een geleidelijke beëindiging van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en de diversificatie van de energievoorziening

op het niveau van de Unie, een adequate gasvoorziening op korte termijn te waarborgen en ongegronde stijgingen van de energieprijzen aan te pakken; is van mening dat de financiering van energieonafhankelijkheid gezamenlijke investeringen en gemeenschappelijke financiering voor REPowerEU vereist;

17. verwacht dat de begroting voor 2023 de antwoorden zal geven die dringend nodig zijn om de energiecrisis aan te pakken; verzoekt de Commissie derhalve in haar nota van wijzigingen voorstellen dienaangaande op te nemen, en verzoekt de Raad dit tijdens de begrotingsonderhandelingen als een prioriteit te beschouwen;
18. herinnert eraan dat het meerjarig financieel kader niet langer aan zijn doel beantwoordt en dringt er derhalve op aan dit kader zo spoedig mogelijk te herzien om het aan te passen aan de verschillende crises waarmee wij thans te maken hebben, met name door de flexibiliteitsinstrumenten ervan en de capaciteit om synergieën tussen de verschillende instrumenten tot stand te brengen, uit te breiden;
19. moedigt de Commissie en de lidstaten aan het gebruik van hernieuwbare energiebronnen te bespoedigen, met name door administratieve belemmeringen weg te nemen en vergunningsprocedures te vereenvoudigen en te versnellen; benadrukt het belang en het onmiddellijke positieve effect van een snelle uitrol van zonnepanelen op daken, hernieuwbare energiebronnen in de buurt, warmtepompen en andere snelle en gemakkelijk te installeren oplossingen;
20. uit zijn bezorgdheid over de afhankelijkheid van de EU van derde landen, zoals het geval is voor energie, kritische industrieproducten, meststoffen, grondstoffen, chemicaliën en andere belangrijke producten voor de Europese economie; verwelkomt in dit verband de aankondiging van de voorzitter van de Commissie in haar toespraak over de Staat van de Unie van 14 september 2022 dat er een Europees soevereiniteitsfonds zal worden opgericht; herinnert aan het standpunt van het Parlement ten gunste van de oprichting van een nieuw, specifiek Europees fonds om grensoverschrijdende energie-infrastructuur te financieren – waarbij lock-in-effecten op fossiele brandstoffen worden voorkomen – en hernieuwbare energieproductie en energie-efficiëntie te bevorderen, de weg naar de Europese Green Deal te versterken, evenals cyberveiligheid, industrieel concurrentievermogen, de circulaire economie, voedselzekerheid en duurzame ontwikkeling, en zo de autonomie van Europa veilig te stellen en openbare diensten van hoge kwaliteit in de komende decennia te beschermen; herinnert aan het belang van strategische investeringen, onder meer in belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang, voor de versterking van strategische waardeketens;
21. benadrukt dat ons kader voor macro-economische governance moet worden geactualiseerd om het veerkrachtiger te maken en de lidstaten in staat te stellen nieuwe relevante regels op te stellen om de duurzaamheid van hun economische modellen te waarborgen en tegelijkertijd de verwezenlijking van belangrijke gemeenschappelijke Europese prioriteiten te versnellen;
22. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, alsmede aan de regeringen en parlementen van de lidstaten.